

AZ ÁTALAKULÓ GAZDASÁG ÖSSZETEVŐI
DIGITALIZÁCIÓ – VERSENY - OKTATÁS

ACTA PERIODICA

**EDUTUS
EGYETEM**

XVI. KÖTET

Edutus Egyetem
Tatabánya, Stúdium tér 1.

Főszerkesztő:
Némethné Dr. Gál Andrea

Felelős szerkesztő:
Forrai Márta

Szerkesztette:
Vigh László PhD

MINDEN JOG FENNTARTVA

A mű egészének, vagy bármely részének másolása, sokszorosítása,
valamint információszolgáltató rendszerben történő tárolása
és továbbítása csak a kiadó engedélyével megengedett

Lektorált

ACTA PERIODICA 16. KÖTET
EDUTUS EGYETEM KIADÁSA

www.edutus.hu

ISSN 2063-501X

2019. február

TARTALOMJEGYZÉK

A HAZAI FELSŐOKTATÁSI RENDSZER FŐBB JELLEMZŐI DR. DUGA ZSÓFIA	4
AZ SSC SZÉKTOR AKTUÁLIS TRENDJEI DR. JUHÁSZ KRISZTINA PhD	24
A SZÁLLÁSHÉLY-STRUKTÚRA JELLEMZŐI HAZÁNK NEMZETKÖZI JELENTŐSÉGŰ FÜRDŐVÁROSAIBAN DR. KÖBLI ÁDÁM	40
GLOBÁLIS TRENDÉK, MINT VEVŐÉRTÉKEK MAGYAR FOGYASZTÓI MEGÍTÉLÉSE MIKLÓS ILONA	53
A KKV SZÉKTOR VERSENYKÉPESSÉGÉNEK AKTUÁLIS KÉRDÉSEI NÉMETHNÉ DR. GÁL ANDREA	71
MOTIVIERUNGSMÖGLICHKEITEN IM FREMDSPRACHENUNTERRICHT DR. PERES ANNA	84
LÉPÉSEK AZ ÉLVEZETESEBB, DIGITÁLISABB OKTATÁS IRÁNYÁBA DR. SÁRKÁNY PÉTER	90
A TÉRSZERKEZET, A GAZDASÁGI STRUKTÚRA ÉS A TURIZMUS ÖSSZEFÜGGÉSEI A VELENCEI-TÓNÁL DR. WIRTH GÁBOR	105

A SZÁLLÁSHELY-STRUKTÚRA JELLEMZŐI HAZÁNK NEMZETKÖZI JELENTŐSÉGŰ FÜRDŐVÁROSAIBAN

DR. KÖBLI ÁDÁM, adjunktus

Edutus Egyetem

Absztrakt

Magyarország nemzetközileg is elismert, értékes hagyományokkal rendelkező turisztikai desztinációi közül kiemelkednek a fürdővárosaink, amelyekben magas minőségű egészségturisztikai szolgáltatások fogadják a vendégeket. Mivel hazánkban a gyógyvizek és termálvizek kimagasló mennyiségben és minőségben fordulnak elő, ezért a fürdőzés, a fürdőkultúra komoly tradíciókkal rendelkezik.

Napjainkban azok a települések tekinthetők hazánkban hosszú távon sikeres fürdővárosoknak, amelyek korábbi és jelenlegi fejlesztéseik által jelentős belföldi és külföldi vendégkörre tettek szert. A beteg vendégeknél a gyógyulás lehetősége, míg az egészségesek részéről a megelőzés, prevenció a fő motiváció, amely állandó keresletet jelent. Ráadásul az egészséges életmód egyre népszerűbbé válásával, a civilizációs betegségek terjedésével és az alternatív gyógymódok általánosabbá válásával ez a kereslet fokozatosan növekszik.

Kutatásomban a legismertebb, legtöbb vendéget vonzó és legmagasabb minőséget nyújtó magyar fürdővárosok - Bük, Gyula, Harkány, Hajdúszoboszló, Hévíz, Sárvár és Zalakaros – szálláshely-struktúra adottságait mutatom be, külön jellemezve a kereskedelmi szálláshelyek és a magánszálláshelyek legfontosabb trendjeit, a települések közötti eltérések okait. Ezek a települések kiemelkedően értékes turisztikai hagyományokkal rendelkeznek, ahol a jelenlegi struktúra hosszú évtizedek alatt jött létre és a trendek folyamatos vizsgálata révén az egész hazai egészségturisztikai szektor számára hasznos információkhoz juthatunk hozzá.

Kulcsszavak: fürdővárosok, szálláshely-struktúra, egészségturizmus, magánszállás

Abstract

After Budapest, our internationally important spa towns are ranked among the top most popular settlements in Hungary and they are the most important image forming destinations in Hungarian tourism. The disciplines related to this topic have an enormous literature regarding health tourism, settlement development and sustainable development as well. The Hungarian spa towns – Bük, Gyula, Harkány, Hajdúszoboszló, Hévíz, Sárvár, Zalakaros - are analysed in different extents by the different research areas, but the complex, comparative tourism and settlement development analysis of our internationally important spa towns hasn't been done until this study. In this publication I describe the most important trends in commercial accommodation and private accommodation in the internationally important spa towns.

X X X

1. Nemzetközi jelentőségű fürdővárosaink jellemzői

A nemzetközi jelentőségű fürdővárosok közös jellemzői, hogy ezek a települések különleges feltételekkel és adottságokkal rendelkeznek. Az attrakció a gyógyvíz és az erre épülő minőségi szolgáltatások, amelyek egész évben, azonos mértékben és minőségben elérhetőek, ezért alig jellemző a szezonális. Ennek pozitív hatásai vannak a munkaerőpiacon, a turizmusból származó bevételek pedig magasabbak, így egy erős és kiegyensúlyozott gazdasági struktúra alakult ki a településeken (Smith-Puczkó 2010). A hét vizsgált fürdőváros - Bük, Gyula, Harkány, Hajdúszoboszló, Hévíz, Sárvár és Zalakaros – stabil vendégkörrel rendelkezik. Az egészséges életmód és az alternatív gyógyászat egyre nagyobb szerepet kap a nemzetközi turizmusban (Connell, 2013, Turner 2011). Különösen igaz ez a nyugati országokból (Németország, Ausztria, Skandináv államok) érkező idősebb, szenior turistákra. Ők a turisztikai kereslet mindhárom meghatározó tényezőjével rendelkeznek: szabadidő (hosszabb kezeléseken tudnak részt venni), diszkrecionális jövedelem (fizetőképesség kereslet) és motiváció (leghatékonyabb gyógymódot megtalálni egészségügyi problémáikra, és egészségesen élvezni a nyugdíjas, szabad életüket). A szenior korosztály mellett - köszönhetően az egészségtudatos életmód terjedésének és a wellness és gyógyászati elemek fokozódó kapcsolódásának - egyre több fiatal vendég érkezik preventív, valamint szórakozási, kikapcsolódási céllal a fürdővárosi szálláshelyekre. Az egészségturizmusban a folyamatosan változó piacokkal is számolni kell. Az utóbbi években új, fizetőképességű orosz és cseh vendégkör jelent meg jelentős számban a hazai fürdővárosokban, komoly társadalmi-gazdasági hatásokat okozva a településeken (Köbli 2015).

A vendégeket a fürdővárosokban hosszú tartózkodási idő jellemzi, amely több szempontból is fontos. „Egyrészt azt befolyásolja, hogy milyen kapcsolatot képes a turista kialakítani a helyi lakossággal (minél rövidebb a tartózkodási idő, annál nagyobb a felületes kapcsolat valószínűsége). Másrészt a desztinációban rövidebb ideig tartózkodó turisták egy főre eső költsége általában alacsonyabb” (Puczkó–Rátz 2001). A turisztikai szolgáltatók nagyon kedvelik azokat a vendégeket, akik hosszabb időt töltenek el egy adott térségben, hiszen többet is költenek, több programon vesznek részt, emellett több idejük van az adott térség megismerésére, eljutnak kevésbé ismert attrakciókhoz is. A fürdővárosok esetében a vendégek hosszabb ideig maradnak az adott szálláshelyen, ezért otthonosabban érzik magukat, tehát jobban vigyáznak a helyi környezetre.

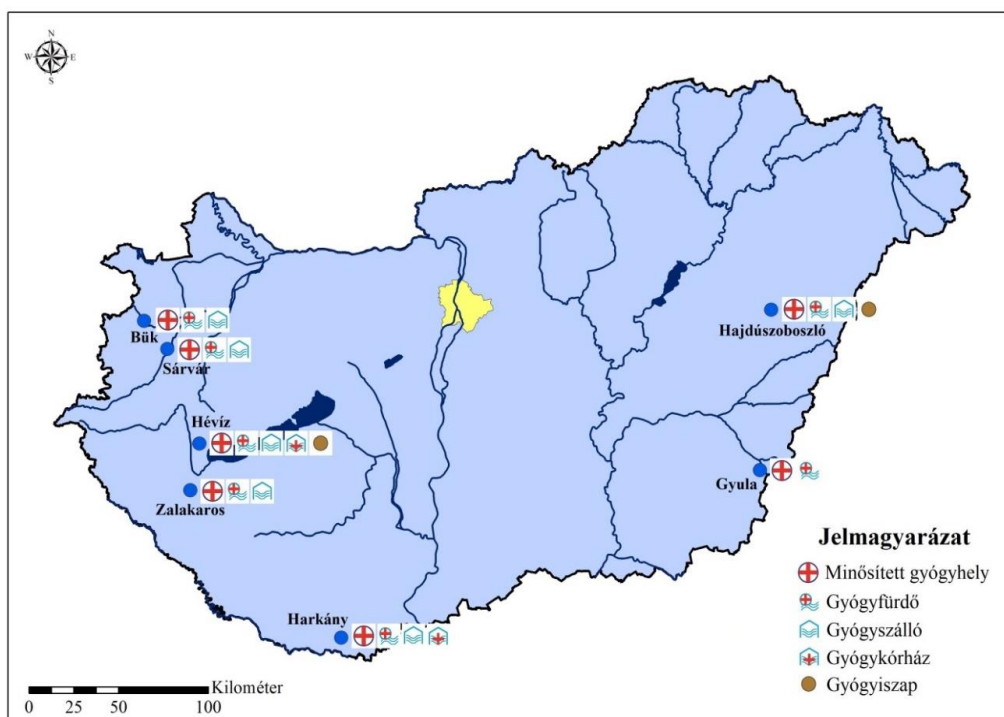
A fürdővárosok magasabb adóbevételek felett rendelkeznek, és ezek a települések a turizmusnak köszönhetően jutottak városi rangra. A városi cím a vele járó állami támogatás,

európai uniós pályázatok elnyerésének megnövekedő lehetősége révén segíti az adott település egészségturisztikai infrastruktúrájának kiépülését (Michalkó-Rátz 2011). A komplex fürdővárosokra jellemző, hogy erősebb, szervesebb kapcsolatban áll a fürdő, a gyógy- és egyéb szolgáltatók a város gazdaságával, társadalmával és a helyi közösségekkel, amely a hosszú távú fejlődés egyik alapfeltétele (Hajnal-Köbli 2014).

A stabil vendégkör kialakításában komoly szerepet játszik a szálláskínálat mellett gyógyvizek minősége, a fürdőváros megközelíthetősége, a helyi szolgáltatások és programlehetőségek, valamint az egyéb szakmai és ágazati háttértényezők. Ezeket kiegészíti a fürdővárosok imázsa, a marketingtevékenység, valamint a fő küldőpiacok vendégeinek utazási szokásai. A fürdővárosok sikeressége elsősorban a vendégéjszakák számával mérhető. Érdekes tény, hogy a hazai turisztikai szakma és kutatások is általában csak a kereskedelmi szálláshelyi adatokat szokták megjeleníteni, ezek alapján mérik a különböző desztinációk sikerességét. A leglátogatottabb hazai települések listáját is a kereskedelmi szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák alapján vizsgálják. Ha azonban a kereskedelmi adatokat kibővítjük a magánszálláshelyek adataival, akkor az így kapott összesített érték mutatja meg reálisan a turisták és az általuk eltöltött vendégéjszakák számát a fürdővárosokban. Ez lesz az a turistalétszám, ami befolyásolja az adott település infrastruktúra és szuprastruktúra terheltségét, vagy éppen a helyiekre gyakorolt hatásokat.

Célom a vizsgált hét fürdőváros legfontosabb szálláshelyi adottságainak és eltéréseinek megállapítása volt, ehhez a KSH és a Turisztikai Ügynökség releváns adatbázisai adták a legfontosabb alapot. Kutatásaim során több struktúrált kvalitatív interjút is készítettem a fürdővárosok életét meghatározó gazdasági és politikai személyekkel (szállodaigazgatók, fürdőigazgatók, polgármesterek, TDM-menedzserek), az ő általuk kapott információk segítettek a folyamatok helyes értelmezésében.

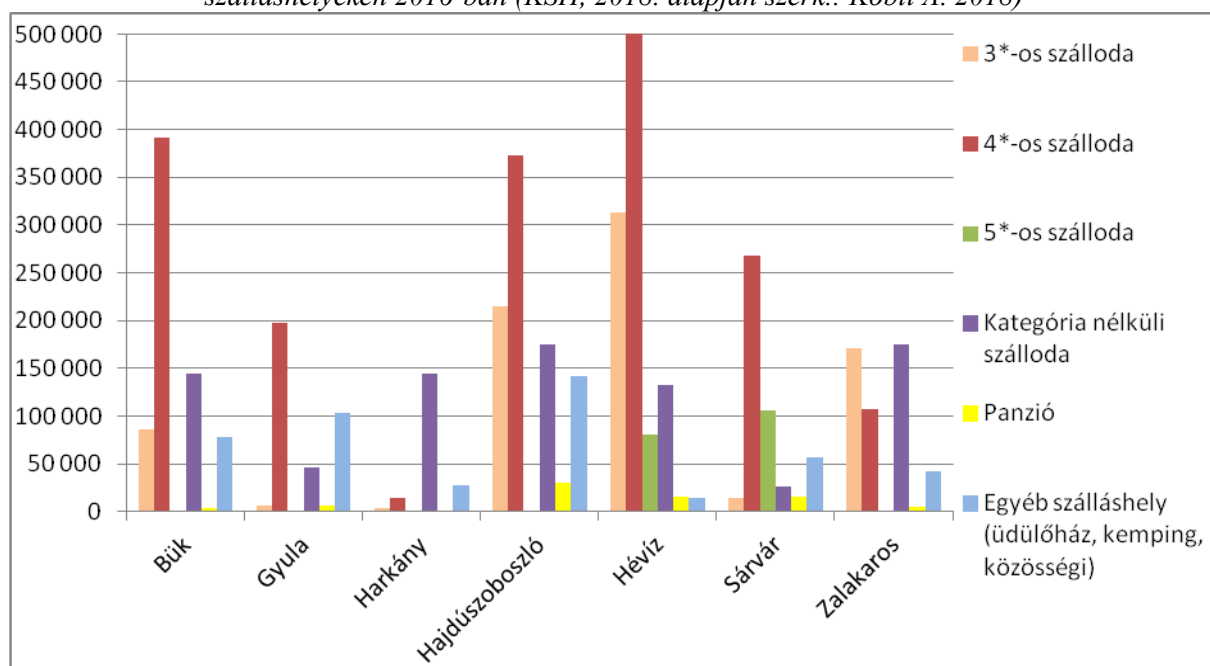
1. ábra: Nemzetközi jelentőségű komplex fürdővárosaink elhelyezkedése és gyógytényezői
(OES 2007 alapján szerk.: Köbli Á. – Horváth Z. 2018)

2. A kereskedelmi szálláshelyek jellemzői

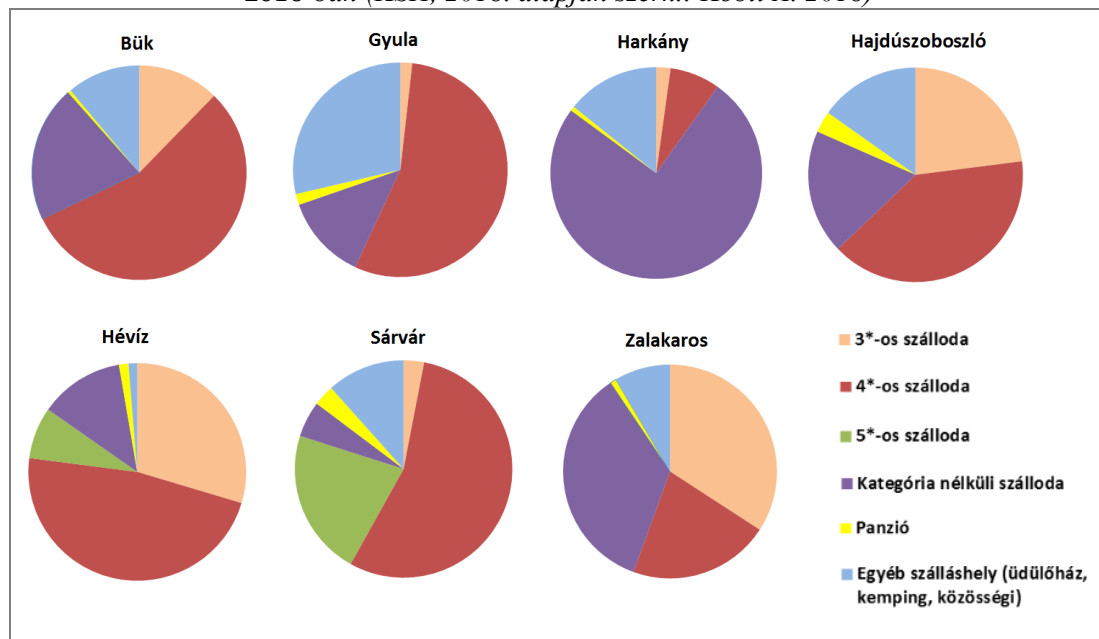
A kereskedelmi szálláshelyeket alapvető három fő csoportba lehet elkülöníteni: szállodák, panziók és egyéb szálláshelyek (fürdővárosok esetén ezek üdülőházak, közösségi szálláshelyek és kempingek általában). Érdekes tény, hogy a KSH adatbázisában a minőségi szállodák viszonylag nagy arányban tartoznak a „kategória nélküli szálloda” csoportba. Ennek oka, mint a szállodai vezetőkkel készített interjúkból megtudtam, hogy 2013-ban átalakult a hotelek minősítési rendszere (egységes feltételű Európai Unió Hotelstars Union szállodaminősítési rendszer). Sok szálláshely nem csinálta meg az új szabványok szerinti kategorizálást (csillag rendszer), így a hivatalos statisztikákba kategória nélküli csoportba tartoznak, miközben a marketing és a hotelek reklámjában feltüntetik a régi csillagjelzésüket. Így, bár vendégként 3 vagy 4 *-os szállodában foglalunk és töltjük el a wellness hétvégénket, azonban ez a hivatalos statisztikákban egyelőre sok esetben a kategória nélküli szálláshelyek közé fog tartozni. Ezen jogszabályi és statisztikai sajátosságokkal az alábbi vendégéjszaka számok voltak jellemzőek 2016-ban a komplex fürdővárosokban (2. ábra).

2. ábra: Vendégéjszakák (db) száma a különböző típusú kereskedelmi szálláshelyeken 2016-ban (KSH, 2018. alapján szerk.: Köbli Á. 2018)

A hivatalos adatok alapján a legnagyobb vendégforgalmú fürdővárosokban, különösen Bükön, Sárváron és Hévízen a 4*-os szálloda a legnépszerűbb kereskedelmi szálláshely, kiemelten a külföldi (német, orosz, cseh) vendégkör tekintetében. Emellett minden településen nagyon erős a 3*-os kategória szerepe, főleg a belföldi turisták igényeinek megfelelően (a kategória nélküli szállodák nagy része is a 3*-os kategóriába tartozik a piaci feltételek alapján). Sárvár és Hévíz esetében 1-1 ötszillagos hotel (Sárvár – Spirit Hotel Thermal Spa, Hévíz - Lotus Therme Hotel & Spa) is színesíti és minőségben emeli a helyi szálláshelyi kínálatot. A panziókat legnagyobb számban Hajdúszoboszlón, Sárváron és Hévízen választják a turisták, míg az egyéb szálláshelyek, különösen a kempingek és üdülőházak, Hévíz és Harkány kivételével, jelentős vendégforgalmat generálnak a városokban. Bükön például a szállodák után vendégforgalmát tekintve a kempingek a legjelentősebbek szálláshelyek, a nyilvános szálláshelyi statisztikák alapján 4 kemping is található. A külföldi vendégek és vendégéjszakák aránya a kempingekben hagyományosan a legmagasabb a kereskedelmi szálláshelyek közül, napjainkban is meghaladja a 95 százalékot (Bük ITS, 2017). A kempingek forgalma azonban visszaesőben van a német és osztrák vendégek visszaszorulásának köszönhetően. Sárváron is fontos a kemping, amely körbeöleli a fürdő létesítményét. Itt is az 5-10 évvel ezelőtti szinte teljes egészében német-osztrák vendégkört felváltották a csehek, akik azonban más fogyasztói szokásokkal rendelkeznek, például ők kizárólag fürdeni járnak a fürdőbe, míg a német ajkú vendégek sok-sok kiegészítő szolgáltatást (masszázs, kezelések) is igénybe vettek.

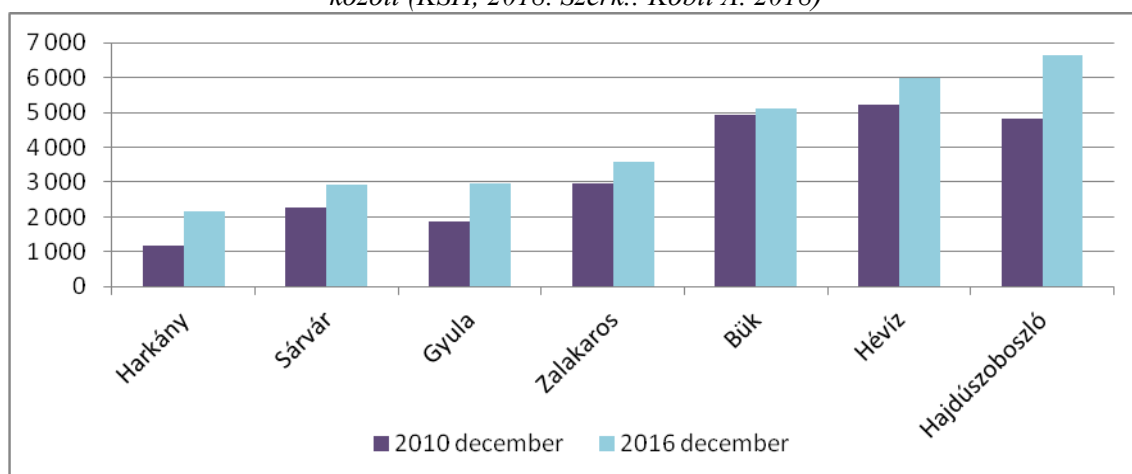
3. ábra: Vendégéjszakák (db) megoszlása arányosan a különböző típusú kereskedelmi szálláshelyeken 2016-ban (KSH, 2018. alapján szerk.: Köbli Á. 2018)

A kereskedelmi szálláshelyi vendégéjszakák megoszlását megvizsgáltam minden fürdővárosban a saját helyi piac arányainak megfelelően (3. ábra). Egyrészt jól látható a kategória nélküli szálláshelyek dominanciája Harkány és Zalakaros esetében is. Másrészt kitűnik Sárvár modern és minőségi szálláshelyi kapacitása, a városi vendégéjszakák megoszlásából nagyon komoly részarányt képvisel a kimagasló minőségű ötszallagos szállodája, kiegészülve a többi négycsallagos hotellel. Az egyéb szálláshelyek a legnagyobb arányban Gyula városában találhatók meg, és jól kirajzolódik az ábráról, hogy Gyula (és kisebb mértékben Sárvár) szálláshelyi kínálatából hiányzik az olcsóbb szállodai kategória, az igazi 3*-os szint, amely főleg a hazai kereslet szempontjából lehetne még jelentős bővítés. 3*-os szállodát azonban manapság nagyon kockázatos építeni a magyar fürdővárosokban, hiszen a kialakult extrém árverseny és a kedvezmények hatására igazából a 4*-os szállodák is sok esetben 3*-os árakkal vannak a piacon, miközben a minőségi szolgáltatásokat kereső külföldi vendégkör esetén sokkal erősebb hívó szó a négycsallagos besorolás.

A kereskedelmi szálláshelyek minőségbeli eloszlása szerint Sárvár és Gyula például hasonló számú kereskedelmi szálláshelyi férőhellyel rendelkezik, Sárváron azonban ez sokkal jobban eltolódik a 4-es és 5*-os kategória felé, míg Gyulán a 4*-os hotelek mellett a kategória nélküli és egyéb szálláshelyek egészítik ki a kínálatot. Ez hatással van a vendégkör minősége mellett a kiegészítő termékek, például a konferenciaturizmus eredményességére is, hiszen Sárvár jobb szálláslehetőségeket és nagyobb kapacitású konferencialétesítményeket kínál a konferenciák szervezőinek, mint egyelőre Gyula.

4. ábra: Kereskedelmi szálláshelyeken kiadható férőhelyek számának változása (db) 2010 és 2016 között (KSH, 2018. Szerk.: Köbli Á. 2018)

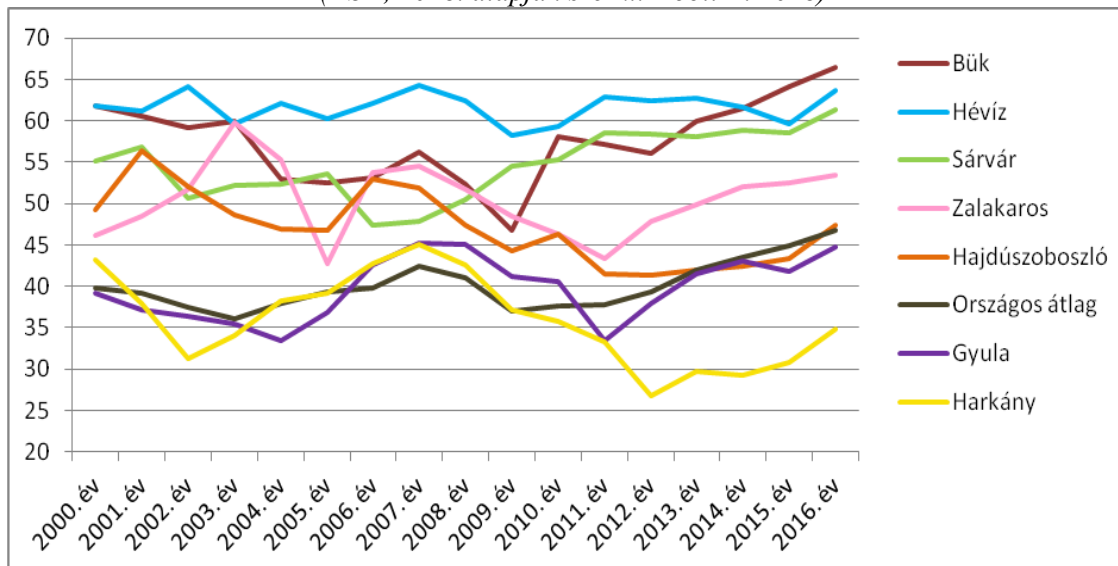

A 4. ábrán a hét vizsgált fürdőváros kereskedelmi szálláshelykapacitása látható, a férőhelyek száma, illetve annak változása 2010 és 2016 között. Alapvetően a férőhelyek száma minden fürdőhelyen nőtt, de arányaiban a legnagyobb növekedés a vizsgált időszakban Harkányban (+81,4 %-os növekedés), Gyulán (+57,6%) és Hajdúszoboszlón (+37,7%) volt. A férőhelyek száma megmutatja a lehetséges maximális kapacitást, amellyel a fürdőhely működni tud, ami például nagyon hasznos lehet egy-egy nemzetközi méretű rendezvény, komolyabb konferencia vagy sportesemény esetében, illetve azokban a kimagasló csúcsidőszakokban nyáron, amikor a legtöbb vendég érkezik. Ilyen szempontból nem meglepő Hajdúszoboszló kimagasló férőhely száma, hiszen a nyári hétvégék alkalmával gyakorlatilag kirakható a megtelt tábla a város „kapujára” és a későn „ébredő” vendégek több esetben csak a szomszédos településeken tudnak szálláshoz jutni. Természetesen ez a nagy kapacitás a téli hónapokban viszonylag kihasználatlan. Érdekes, hogy a vendégéjszaka számokban Sárvárhoz képest szerényebb Gyula 2016-ban már több férőhellyel rendelkezett, mint a vasi fürdőváros. Ez is leginkább a Gyulán évente többször megrendezésre kerülő nagy fesztiváloknak (Gyulai Pálinafesztivál), és a Várszínháznak köszönhető. A szálláshiányokkal küszködő szomszédos megyeszékhelyen rendezett Békéscsabai Kolbászfesztivál vendégei nagy számban Gyulán szállnak meg, tehát úgy növelik a bevételeket, hogy nincs szervezőmunka és kiadás.

Az 5. ábrán a tényleges szobakapacitás-kihasználtság értéke látható százalékos értékben az elmúlt 16 évben a kereskedelmi szálláshelyeken. Az eredmények mélyebb vizsgálata előtt szeretném kiemelni, hogy a különböző statisztikai módszerek bizonytalansága, a versenytársakkal való kiélezett verseny miatt a különböző kedvezmények (például meghatározott korig a gyermekeknek ingyenes szállásdíj) bizonyos mértékben árnyalhatják az

összes kihasználtság mutató valós gazdasági értékét. A szobakapacitás-kihasználtság értékei az elmúlt 16 évben jól látható éves fluktuációkon mentek keresztül az összes fürdőhelyen.

5. ábra: Szobakapacitás-kihasználtság (%) a kereskedelmi szálláshelyeken 2000 és 2016 között (KSH, 2018. alapján szerk.: Köbli Á. 2018)

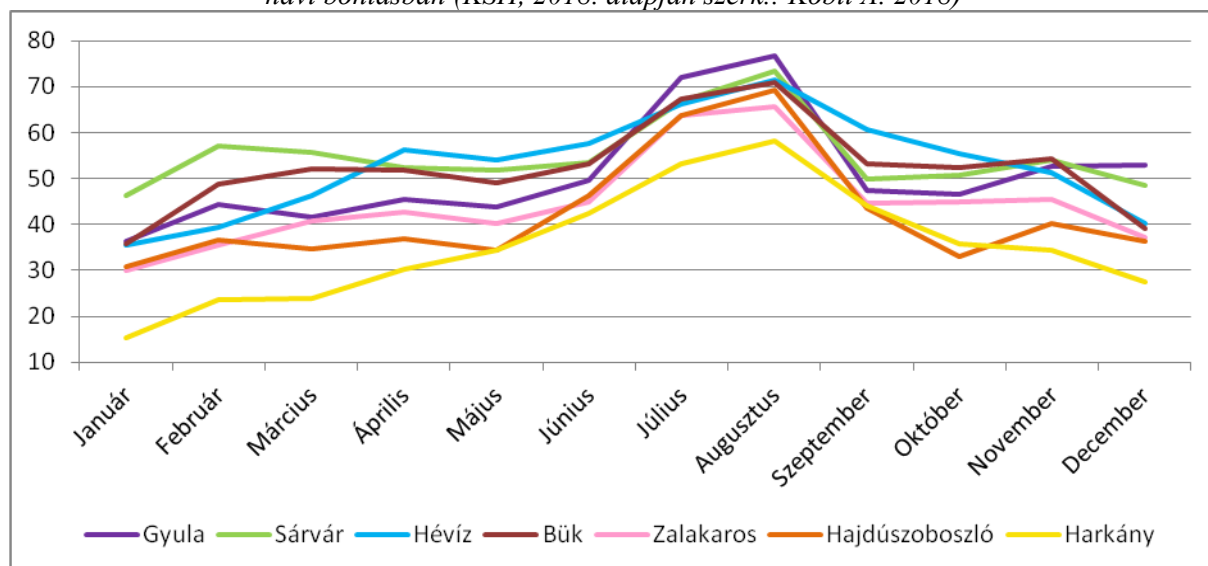

A legnagyobb kilengés a két szélsőértéket produkáló fürdővároshoz köthető, Bük esetén összesen 19,7 %-os, Harkány esetén 19,4%-os változás a legmagasabb és legalacsonyabb érték között. 2016-ban a lista élén Bük végzett, amely a KSH adatai alapján a hét fürdő közül az vizsgált bő másfél évtized legmagasabb éves értékét tudta felmutatni 2016-ban (66,4 %). Ez köszönhető a jól megcélzott külföldi (leginkább cseh) vendégkör folyamatos erősödésének, illetve annak, hogy Bük egyre sikeresebb a hazai vendégek megszólításában is (családok erősödése). A 2016-os értékek alapján Hévíz és Sárvár is magas eredményekkel rendelkezik. Az összes fürdőváros növelni tudta az előző évek értékeit 2016-ra, ez Zalakaros, Hajdúszoboszló és Gyula esetén különösen kedvező, hiszen ők mindannyian egy komolyabb csökkenő tendenciát tudtak ellenkező irányba fordítani az elmúlt 4-5 évben. Harkány esetén is nő a szobakapacitás-kihasználtság, de messze alulmarad a többi fürdőváros értékétől (2016-ban évi 34,9%). Ez különösen meglepő abból a szempontból, hogy 2007-ben teljesen egyformán álltak Gyulával (45,1%), míg jelenleg pontosan 10% a különbség a baranyai fürdőhely kárára.

A 2017-es férőhelykapacitás-kihasználtság (%) havi bontás alapján jól kirajzolódik (6. ábra) a július végi, augusztusi elejei maximum, amely minden fürdőváros esetén a legmagasabb férőhely kihasználtságot eredményezi. A tavaszi és őszi hónapokban a gyógyturizmusban jelentős Hévíz és Bük értékei a legjobbak, míg az év elején Sárvár

kihasználtsága kiemelkedő, amely vetekszik néhány fürdőváros nyári értékeivel. Ebben a főbb versenytársakétól kisebb kapacitás, a konferenciaturizmus fejlettsége és a téli wellness szolgáltatások eredményes értékesítése játszik komoly szerepet.

6. ábra: Férőhelykapacitás-kihasználtság (%) a kereskedelmi szálláshelyeken 2017-ben havi bontásban (KSH, 2018. alapján szerk.: Köbli Á. 2018)

A fürdővárosok nyári 60-75%-os férőhely kihasználtsága arra utal, hogy még nyáron is van hely bőven a szálláshelyeken, bár a héten belüli eloszlása nem tekinthető egyenletesnek (teltházás hétvégék). A kiemelt ünnepnapok is nagyon erősek kihasználtság tekintetében, főleg a nemzeti ünnepekhez kapcsolódó hosszúhétvégék, illetve a szilveszter, a húsvét, őszi szünet tekinthető teltházás időszaknak. Az utóbbi évek trendjei alapján kissé meglepő módon a karácsony is nagyon magas vendégszámokat produkál, annak ellenére, hogy egy bő évtizede még alig volt vendég szenteste a wellness szállodákban, napjainkban már nagyon magas kihasználtsággal üzemelnek december 24-én is, akár a család több generációja is együtt ünnepel ilyenkor a hotelekben.

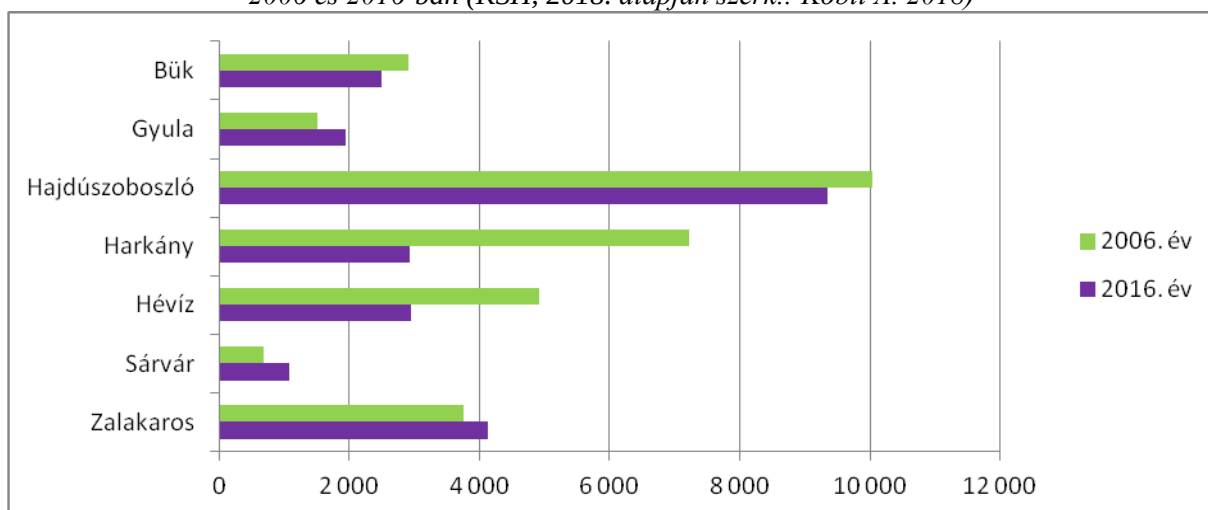
3. Magánszálláshelyek jellemzői

A fürdővárosok szálláshelykínálatának mindig meghatározó elemei voltak a magánszálláshelyek. A férőhelyek számának alakulásából azonban látható, hogy a korábbi jelentős kapacitások meghatározóan lecsökkentek az elmúlt 10 év alatt jó pár fürdőváros esetében. Komoly csökkenés Harkányban történt, ahol 60%-os férőhely visszaesés tapasztalható, de Hévíz, és kisebb mértékben Hajdúszoboszló és Bük esetében is szűkült a

kínálat (7. ábra). Ez köszönhető a megváltozott fogyasztói szokásoknak, és főleg a négycsillagos hotelek alacsony árainak, amelyek sokszínű szolgáltatásaival ár-érték arányban egyértelműen jobb választásnak tűnik sok esetben a magánszálláshelyeknél.

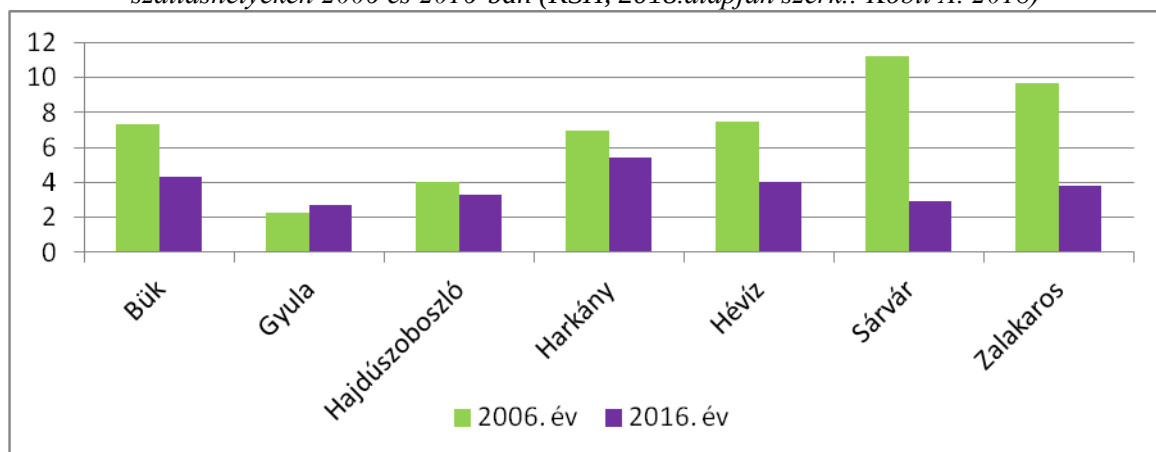
Természetesen ma már szinte elképzelhetetlen az a nyolcvanas évek végi, kilencvenes évek eleji korszak, amikor ezekben a fürdővárosokban kis túlzással a legkisebb szobát is ki lehetett adni, leginkább a német és osztrák turistáknak, miközben a vendéglátók kiköltöztek a kerti melléképületbe, raktárba, garázsba. A magánszállások nagyon népszerűek voltak, a tulajdonosok pedig nagy jövedelmekhez jutottak hozzá.

7. ábra: Férőhelyek száma (db) az üzleti célú (korábban magán) szálláshelyeken 2006 és 2016-ban (KSH, 2018. alapján szerk.: Köbli Á. 2018)

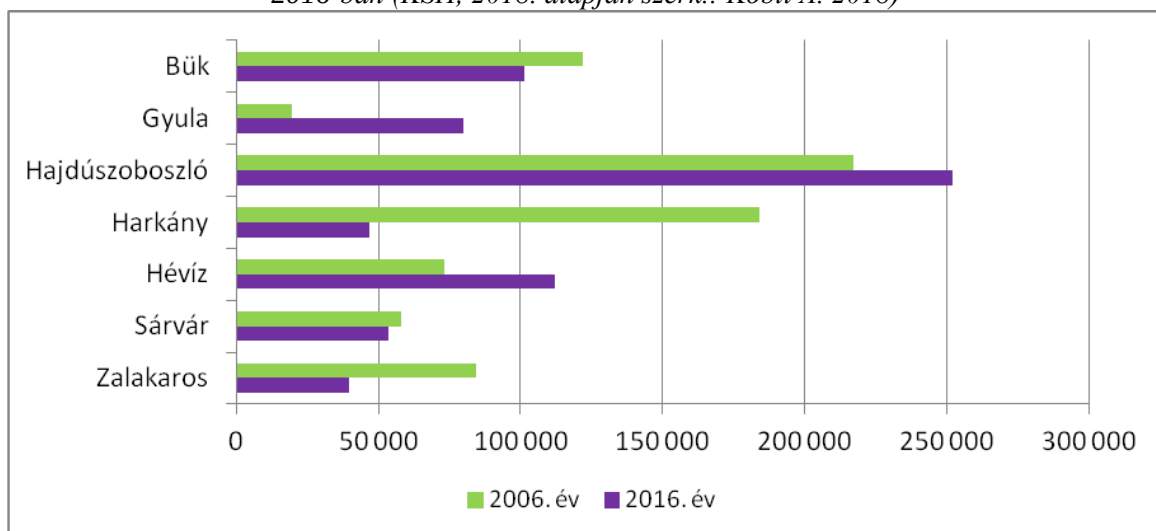
Az utazási szokások megváltozásával, a szállodák minőségi wellness kínálatának fejlődésével, és a német ajkú piac visszaszorulásával háttérbe szorultak a magánszállások. Nem mindenhol jellemző azonban ez a folyamat, Gyula, Sárvár és a korábban is meghatározó kapacitással rendelkező Zalakaroson bővült a kínálat.

8. ábra: Vendégek átlagos tartózkodási ideje (éjszaka) az üzleti célú (korábban magán) szálláshelyeken 2006 és 2016-ban (KSH, 2018.alapján szerk.: Köbli Á. 2018)

A 8. ábrán a vendégek átlagos tartózkodási ideje látható a magánszálláshelyeken. Gyula kivételével mindenhol jelentősen csökkent a tartózkodási idő, a korábbi 8-10 (Hévíz - Zalakaros), akár 11 napos (Sárvár) értékek átlagosan a 3-5 nap közé estek vissza. A leghosszabb jelenlegi tartózkodási idők természetesen a kezelésekből erős fürdővárosokra lesz jellemző, mint Harkány, Bük és Hévíz.

9. ábra: Vendégéjszakák száma összesen (fő) az üzleti célú (korábban magán) szálláshelyeken 2006 és 2016-ban (KSH, 2018. alapján szerk.: Köbli Á. 2018)

A vendégéjszaka számok tekintetében (9. ábra) Harkány 2006-hoz képest óriási visszaesést produkált (137 ezer vendégéjszaka veszett el, leginkább a német ajkú vendégek radikális elmaradása miatt). Gyula, Hévíz és Hajdúszoboszló azonban növelni tudta a vendégéjszaka számait, utóbbi kettő ráadásul úgy, hogy kapacitás tekintetében csökkenés történt a piacon. Ez

azt mutatja, hogy azok a szolgáltatók maradtak meg a helyi kínálatban, akik magas szinten tudják üzemeltetni a fogyasztói igényeknek megfelelően a szállásukat.

4. Konklúzió

Nemzetközi jelentőségű fürdővárosaink kiváló szálláshelyi adottságokkal rendelkeznek, amely az egyik legfontosabb alapfeltétele a tudatosan tervezett, minőségi egészségturizmusnak. A vizsgált fürdővárosokat hasonló trendek, de eltérő megoldások jellemzik. Mindenhol megtalálhatóak a magánszálláshelyektől a legmagasabb minőséget képviselő szállodákig mindenféle típus, de a helyi vendégkör adottságaihoz is igazodva, egyedi jellemzőik hatással vannak az adott település fejlődési lehetőségeire.

Míg a külföldi vendégkör által kedvelt Sárvár és Hévíz esetén a minőségi, 4-5*-os szállodák a legfontosabb elemei a kínálatnak, addig például a belföldi piacon is erős Hajdúszoboszló és Harkány esetén a magánszálláshelyek is kiemelt szerepet kapnak. Gyula esetén jól megmutatkozik a középkategóriás szálláshelyek hiánya, amelyekben például egyik fontos versenytársa, Zalakaros erős piaci pozícióban van. Bük városának a hotelei mellett nagy értéke a fürdő közelében elhelyezkedő kemping, amely a cseh vendégkör szempontjából igazán fontos.

A szálláshely-struktúra adottságai azért is fontosak a fürdővárosokban, mert a szállodák sok esetben ezeknek a településeknek a legnagyobb foglalkoztatói, így a helyi munkaerőpiac adottságait is közvetlen befolyásolja egy-egy új szálláshely megjelenése vagy megszűnése. Minden település célja a sokszínű kínálat elérése, amely összhangban van a vendégköri igényekkel és a helyi települési adottságokkal.

IRODALOMJEGYZÉK

Connell, J. (2013): Contemporary medical tourism: Conceptualisation, culture and commodification. *Tourism Management* 34, pp. 1–13.

Hajnal K. - Köbli Á. (2014): Hévíz turizmusának fejlődési irányai. *Modern Geográfia* (3) pp. 17-36.

Köbli Á. (2015a.): Russian tourist in Hévíz: Following the way of Karlovy Vary? *ACTA GEOGRAPHICA UNIVERSITATIS COMENIANAE* 59:(1) pp. 35-51. (2015)

Michalkó G. - Rátz T. (2011): *Egészségturizmus és életminőség Magyarországon: Fejezetek az egészség, az utazás és a jól(l)ét magyarországi összefüggéseiről*. Budapest, MTA Földrajztudományi Kutatóintézet. 179 p.

Puczkó L. – Rátz T. (2001): *A turizmus hatásai, 2. átdolgozott kiadás*. Aula Kiadó, Budapest, p.482.

Smith M. - Puczkó L. (2010): *Egészségturizmus: gyógyászat, wellness, holisztika*. - Akadémiai Kiadó, Budapest. 2010. 427 p. (Turizmus Szakkönyvtár)

Statinfo Adatbázis. Tájékoztatósi Adatbázis – Központi Statisztikai Hivatal. URL: statinfo.ksh.hu/Statinfo/haViewer.jsp (Letöltés ideje: 2019.01.21.)

Turner, L. (2011): Quality in health care and globalization of health services: accreditation and regulatory oversight of medical tourism companies. *International Journal for Quality in Health Care*. 23 (1) pp. 1-7.